

ਚਿੱਠਾ

ਜੀਉਣਾ ਮੌੜ

ਕ੍ਰਿਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ

ਰਾਇਸਾਹਿਬਮੁਨਸ਼ੀਗੁਲਾਬਸਿੰਘ

ਐਂਡ ਸੂਜ

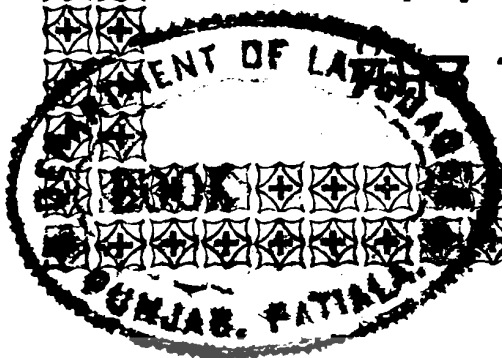
ਮਾਲਕਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਿਟਰਲ ਬੁਕਡਿਪੋ

ਵ ਮੁਛੀਨ ਆਮ ਪ੍ਰੇਸ ਲਾਹੌਰ ਨੇ

ਲਾਲਾ ਮੋਤੀਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ ਕੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਸੇ ਛਪਵਾਇਆ

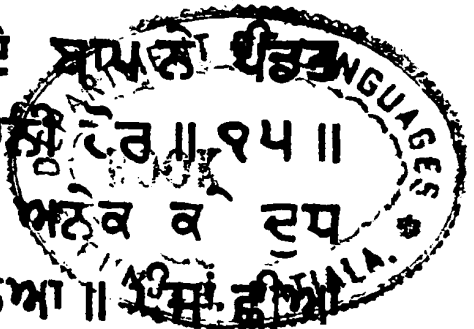
ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ ੪੪੧

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਲਪਤ ਗੋਰਾਂ ਨੰਦ ਕੋ ਪੰਗ ਬੰਦਨ ਦਿਨ ਰਾਤ ॥
ਕਿੱਸਾ ਜੀਉਣੇ ਮੌੜਕਾ ਜਗਤ ਕਰੂੰ ਬਿਖਿਆਤ ॥ ੧ ॥ ਦੋਃ
॥ ਨਿਕਟ ਸ਼ਹਿਰ ਸੰਗਤੂਰਦੇ ਕੋਸੋਂ ਹੀਕੀ ਦੌੜ ॥ ਛੋਟਾਸਾਇਕ
ਮਾਜਰਾ ਨਾਮ ਗਾਮਕਾ ਮੌੜ ॥ ੨ ॥ ਇਨ ਮੌੜਾਂ ਕੇ ਬੀਚਮੇਂ
ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਜੀਉਣਾ ਮੌੜ ॥ ਨਾਮੀਹੂਆਧਾੜਵੀਸਗਲੀਬੀਚ
ਰਠੌੜ ॥ ੩ ॥ ਜਿਸਦਿਨ ਜੀਉਣਾ ਜਨਮਿਆ ਸੀਗਾ ਕਰੜਾ
ਵਾਰ ॥ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਦਿਤੀ ਜੁਲਮਦੀ ਘੋਲ ਪਿਲਾਯਾ ਸਾਰ ॥ ੪ ॥
ਜੀਉਣੇ ਮੌੜ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਸੱਦ ਨਜੂਮੀ ਏਕ ॥ ਪੂਛਾ ਕਰਮ
ਨਸੀਬ ਦਾ ਐਸਾ ਕਹਿਣਾ ਨੇਕ ॥ ੫ ॥ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ
ਜੋਤਸ਼ੀ ਵੇਦ ਵਿਧੀ ਭਰਪੂਰ ॥ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਮ ਬਿਬਾਕਦਾ
ਨਾਮੀ ਜਗ ਮਸ਼ਹੂਰ ॥ ੬ ॥ ਖਟ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇਂ
ਪੰਡਤ ਜੀ ਪਰਬੀਨ ॥ ਚੌਦਸ ਵਿਦਯਾ ਕੇ ਧਨੀ ਗੁਨੀਂ
ਗੰਭੀਰ ਅਧੀਨ ॥ ੭ ॥ ਬੇਦ ਸੋਧ ਕੇ ਅਵਲੋਂ ਜੋਤਸ਼ ਲੀਨਾਂ
ਦੇਖ ॥ ਸੁਣੇ ਜਵਾਬ ਜੋ ਪੂਛਿਆ ਜੀਉਣ ਮੌੜ ਕੇ ਲੇਖ ॥ ੮ ॥
ਕਬਿੱਤ ॥ ਹੋਊਗਾ ਜਵਾਨ ਦੁਖ ਦੇਊਗਾ ਜਹਾਨ ਤਾਈਂ
ਠੰਗੀ ਯਾਰੀ ਚੋਰੀ ਸਭ ਪਾਪ ਰੀਤ ਕਰੂਗਾ ॥ ਦਾਰੂ ਮਾਸ ਖਾਊ
ਭੋਗਕਰੂ ਸਾਥ ਕੰਜਰੀਦੇ ਰਾਹੀ ਪਾਂਧੀ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸਭ ਕੋਈ
ਡਰੂਗਾ ॥ ਖਾਊਗਾ ਹਰਾਮ ਆਠੋਜਾਮ ਜਾਣ ਬੂਝਕਰ ਹੋਇਕੇ
ਬੇਦਰਦ ਮਾਲ ਪਾਂਧੀਆਂਦਾ ਹਰੂਗਾ ॥ ਬਾੜਵੀਲੁਟੇਰਾ ਭਾਰੀ
ਹੋਊ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਪੰਡਤ ਪੁਕਾਰੇ ਅੰਤ ਫੈਸੀ ਵਿਚਮਰੂਗਾ ॥

੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਡਤ ਨੇ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਕੀਨਾ ਸਗਲ ਬਿਆਨ
 ॥ ਜੀਉਣਾ ਹੋਊ ਧਾੜਵੀ ਅੰਦਰ ਏਸ ਜਹਾਨ ॥ ੧੦ ॥ ਸਵੈਯਾ
 ॥ ਪੰਡਤ ਏਕ ਜਵਾਬ ਦੀਆ ਜੀਉਣੇ ਮੌੜਕੀ ਦੇਸ ਮੇਂ ਹੋਊ
 ਦੁਹਾਈ ॥ ਸ਼ਾਹ ਕੰਗਾਲ ਕਮਾਲ ਡਰੂ ਸੁਖਨੀਂ ਦੇਸੇ ਨੈਨ ਭਰੂ
 ਜਨਕਾਈ ॥ ਅਮਨ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਜਹਾਨ ਬਸੂ ਹਰ ਭੇਖਕੇ ਬੀਚ
 ਰਹੂਗੀ ਅਵਾਈ ॥ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਹੂ ਜਗ ਭੀਤਰ ਕਾਂਪ ਉਠੇ
 ਸਭ ਲੋਕ ਲੁਕਾਈ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨ ਪੰਡਤ ਕੇ
 ਬਚਨ ਕੇ ਬਾਪ ਭਯਾ ਭੈਵਾਨ ॥ ਲਗੀ ਉਦਾਸੀ ਚਿਤਵਨੀ
 ਬਰਬਰ ਕਰਤ ਪਰਾਨ ॥ ੧੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਬਿਧਨਾ ਨੇ
 ਬਨਤ ਬਨਾਯਾ ॥ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ਅੰਦਰ ਆਯਾ ॥ ਨਹੀਂ ਦੇਸ
 ਕਾਹੂਕੇ ਦੇਨਾ ॥ ਕਰਮ ਅਪਨੇ ਕਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਨਾ ॥ ੧੩ ॥
 ਕਬਿੱਤ ॥ ਹਾਇ ਵਰਲਾਪ ਕਰੇ ਜੀਉਣੇ ਦਾ ਬਾਪ ਸਾਥੋਂ
 ਹੂਆ ਕੋਈ ਪਾਪ ਭਾਵੀ ਭਈ ਸਿਰ ਰੱਬ ਦੀ ॥ ਮਾੜੇ ਮੇਰੇ ਭਾਗ
 ਜੋ ਉਲਾਦ ਘਰ ਮਾੜੀ ਜੰਮੀ ਸੁਣਕੇ ਨਸੀਬ ਜਾਣੇ ਮੌਤ ਆਵੇ
 ਬੱਬ ਦੀ ॥ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਕੋਈ ਸਾਧ ਦਲਗੀਰ ਕੀਤਾ ਕੁਛ
 ਨਾ ਮਲੂਮ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਬ ਕਰਤ ਬੱਬ ਦੀ ॥ ਬਣੀ ਉਤੇ ਸ਼ੁਕਰ
 ਗੁਜ਼ਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਕੋ ਨਤਕ ਦੀਰ ਮੌੜੇ ਰੱਬ ਦੇ ਸਬੱਬ ਦੀ
 ॥ ੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਿਰ ਜੀਉਣੇ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਪੰਡਤ
 ਦੀਨਾ ਤੋਰ ॥ ਜੋ ਕੁਛ ਕਰਨੀ ਰੱਬ ਨੇ ਕਰੇ ਕਹਾਣੀ ਹੋਰ ॥ ੧੫ ॥
 ਕਬਿੱਤ ॥ ਰੱਖਕੇ ਪਿਆਰ ਬਾਪ ਖਾਤਰਾਂ ਅਨੇਕ ਕੇ ਦੁਧ
 ਦਹੀ ਨਾਲ ਜੀਉਣੇ ਮੌੜ ਤਾਈਂ ਪਾਲਿਆ ॥ ਮੇਰਾ ਭਾਈ
 ਬਚਸਾ ਇਹ ਚੋਖਾ ਆਈ ਜਗ ਵਲੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਚੰਗੇ ਬੰਢੇ

ਚਾਚਨੇ ਸਿਖਾਲਿਆ ॥ ਬਾਰੁਏਂ ਬਰਸ ਬਸ ਸਭ ਕੁਛ ਜਾਨ
 ਲੀਤਾ ਘਰਬਾਰ ਟੱਬਰਾਂ ਦਾਕਾਰਜਸੀਭਾਲਿਆ ॥ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ
 ਹੋਥਿਆ ਜਵਾਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਪਿਛਲਾ ਨਸੀਬ ਮੂਲ ਦਲਿ
 ਨਹੀਂ ਟਾਲਿਆ ॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੈਠਕ ਬੈਠਿ ਚੰਦਰੀ
 ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਪਰਸੰਗ ॥ ਲੜਦਾ ਭਿੜਦਾ ਰੋਜ਼ ਥਾ ਧਰ ਦਮ ਰੱਖੇ
 ਜੰਗ ॥ ੧੭ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਜਿਥੇ ਜੀਉਣਾ ਜਾਵੇ ਸ਼ੇਰ ਪਾਵੇ
 ਇਕ ਬਿੰਦ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਖਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਸੂਰਮਾ ॥
 ਮੰਗਕੇ ਲੜਾਈ ਆਪ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਗੁਵਾਂਢੀਆਂ ਤੋਂ ਚੀਬਦਾ ਨਾ
 ਰਤੀ ਐਸਾ ਸਖਲ ਭਾਰੀ ਉਰਮਾਂ ॥ ਧਾੜਾ ਵਾੜਾ ਮਾਚਕੇ
 ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਬੈਠਦਾ ਸੀ ਦਾਰੂ ਮਾਸ ਖਾਵੇ ਤੇ ਉਭਾਵੇ ਚੋਜ਼
 ਰੂਚਮਾਂ ॥ ਰਾਤ ਵਿਨੇ ਰੱਖਦਾ ਉਪਾਧੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਸਾਰਾ
 ਦਿਨ ਗੁਜਰਦਾ ਸੀ ਏਸ ਹੀ ਫਤੂਰਮਾਂ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਨਿਤ ਕਰੇ ਰਹੇ ਕਸੂਤਾ ਤੌਰ ॥ ਕਰਦਾ ਰੋਜ਼
 ਉਪਾਧੀਆਂ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨੇ ਐਰ ॥ ੧੯ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਦੇਸ
 ਪਰਦੇਸ ਵਿਚ ਜਾਇਕੇ ਲਗਾਵੇ ਪਾੜਪੰਜਸਤ ਚੋਰ ਹੋਰ ਨਾਲ
 ਨਾਮੀ ਰਖਦਾ ॥ ਮਾਝਾ ਤੇ ਦਵਾਬਾ ਖੂਬ ਲੁਟਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ
 ਮਾਲਵਾ ਪਹਾੜ ਪਾੜ ਲਾਯਾ ਲੱਖ ਲੱਖਦਾ ॥ ਜਿਥੇ ਸੁਨੇ ਸਿਲ
 ਉਥੇ ਇਲਵਾਂਗੂੰ ਟੁਟਦਾ ਸੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਬਿਹਾਰ ਨੂੰ ਅੰਗਿਆਰ
 ਵਾਂਗ ਭਖਦਾ ॥ ਲੱਖ ਕੱਖ ਏਕ ਹੀ ਸਮਾਲ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ
 ਪਲਮੇਂ ਉਡਾਵੇ ਥੋਡੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ॥ ੨੦ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥
 ਅਧੀ ਅਧੀ ਚਾਤ ਨੂੰ ਬਰਾਤਾਂ ਜਾਕੇ ਘੇਰ ਲੈਂਦਾ ਪੈਂਦਾ ਉਥੇ
 ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗੂੰ ਚੱਜਕੇ ॥ ਜਿਥੇ ਜਾਕੇ ਲੁਟਦਾ ਤਮਾਮ

ਜਗਾਂ ਪੁੱਟ ਦੇਂਦਾ ਸੰਦਾ ਭੰਡਾ ਤੋੜਫੇਰਨਿਕਲਦਾ ਸੀਓਂਜਕੇ॥
 ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਸਾਦੂਸੀ ਮਲੂਮਜੀ ਦੇ ਮੌਜ਼ਤਾਈਂ ਮਾਲਭਾਲ
 ਲੈਂਦਾ ਭਾਵੇਂ ਰੱਖੇ ਕੋਈ ਕੱਜਕੇ॥ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜੇ
 ਆਨ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਮੁੜੇ ਨਾ ਪਿਛਾਹਾਂ ਸਗੋਂ ਆਉਂਦਾਸੀ
 ਵੱਜ ਕੇ ॥ ੨੧ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਭੀਸਨ ਰੀਝਾਲੇ
 ਜੀਉਣਾ ਮੌਜ ਪਾਸ ਖਦਾ ਸੀ ਚਾਕੂ ਸਮਸ਼ੇਰ ਜੋ ਬੰਦੂਕ
 ਭਾਰੀ ਮਾਰ ਦੀ॥ ਉਠ ਘੋੜਾ ਰਖਦਾ ਸੀ ਭੇਜ ਬਾਜ਼ ਪੈਣ
 ਜੇਹਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇ ਜਿੱਥੇ ਪਿਆਦੇ ਅਸਵਾਰ ਦੀ॥ ਉਠ
 ਜੀਉਣੇ ਮੌਜ ਦਾ ਸੀ ਦੌੜਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੋਸ ਖਬਰ ਲਿਆਵੇ
 ਛਿਨ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਦੀ॥ ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਅਤਭਾਰੀ ਭਗ
 ਵਾਨਸਿੰਘਾ ਤਾਕਤ ਭੁਲਾਵੇ ਪੈਨ ਗੌਨ ਦੇ ਸੁਮਾਰਦੀ॥ ੨੨॥
 ਕਬਿੱਤ॥ ਸਾਰੇ ਘਾਤ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜੀਉਣਾ ਮੌਜ ਚੋਰੀਆਂ ਦੇ
 ਭੱਜਦਾ ਮਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪੈਣਦੇ ਸਮਾਨਸੀ॥ ਕੱਢ ਦਰਮਿਆਨਾ
 ਤੇ ਦਲੇਰ ਭਾਰੀ ਸ਼ੇਰ ਜੇਹਾ ਸਾਵਰਾ ਸਾ ਰੰਗ ਚੰਗਾ ਗੱਭਰੂ
 ਜੁਵਾਨਸੀ॥ ਦਿਲਦਾਧਰੇਹਾ ਨਿਰਮੋਹਾ ਸੀ ਜਹਾਨ ਵਿਚੋਂ ਮਨ
 ਮਗਰੂਰ ਭਰਪੂਰ ਜੋਗੁਮਾਨ ਸੀ॥ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦਾ ਚੁਪਾਤਾ
 ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਚੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਜ ਵਿਖੇਲੀ ਰਜਿਉਂ ਕਮਾਨਸੀ
 ॥ ੨੩ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਛੇਟੇ ਛੇਟੇ ਮਾਸਚੇ ਮੁਕਾਏ ਜੀਉਣੇ
 ਧਾਢਵੀ ਨੇ ਹੋਈ ਮਸ਼ਾਹੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ॥ ਰੋਲਾ ਪਾਯਾ
 ਘਾਂਝੀਆਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੇ ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਨਿੱਝ ਉੱਠ ਪਿੱਛਦੇ ਸੀ
 ਬਾਈਸ਼ੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ॥ ਢਾਲਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀ ਚੱਧਤਾਂ ਨੇ ਸੌਂਫ
 ਨਾਲ ਗਾਢੀ ਕੀਤੇ ਬੰਦ ਜੋ ਪਿਆਰੇ ਸੀ ਬਖਾਵ ਦੇ॥ ਲੁੱਰਲੀਤਾ

ਮੁਲਕਤਮਾਮਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਰਖੇਵਾਂ ਵਿਚ ਆਮ
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ॥ ੨੪ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਰੱਯਤਨੇ ਜਾਇ ਕੇ
ਦੁਹਾਈਦਿੱਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਖਾਧਾ ਦੇਸ ਇਕਹੋਯਾ ਜੀਉਣਾ
ਮੌੜ ਹੈ ॥ ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ਕਰੇਨਾ ਮਲੂਮ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ
ਆਨਪੈਂਦਾ ਉੱਥੇ ਚਾਨਚਕ ਚੌੜ ਹੈ ॥ ਦਿਨੇਰਾਤ ਲੁਟਦਾਨਾ
ਕੋਈ ਮਗਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਚਾਰਹੀ ਚੁਫੇਰੇਓਸਧਾੜਵੀਦੀ ਦੌੜ
ਹੈ ॥ ਦਸਨੰਬਰ ਰਾਬਦਮਾਸ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਧਾੜਵੀਲੁਟੇਰ
ਏਸ ਅੰਦਰ ਰਠੌੜ ਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ
ਧਾੜਵੀ ਇਨਾਮੀਧਾੜੇਮਾਰਦਾ ਹੈ ਛੱਡਦਾਨਾ ਮੂਲਭਾਵੇਂ ਕੰਨਾਂ
ਵਿਚਡੰਡੀਆਂ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇਲੁਟਿਆ ਤਮਾਮ ਘਰ ਬਾਰ ਮੇਰਾ
ਛੱਡਿਆ ਛਦਾਮਨਹੀਂ ਪਾਈਆ ਚਾਇ ਵੰਡੀਆਂ ॥ ਕੋਈਕਥੇ
ਕੱਪੜੇ ਤਮਾਮ ਮੇਰੇ ਖੱਸ ਲੀਤੇ ਸੀਨੇ ਉੱਤੇ ਖੂਬ ਤਲਵਾਰਾਂ
ਤੇਜ਼ ਛੰਡੀਆਂ ॥ ਮੁਲਕ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾਸਾਰਾ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ
ਕੋਈ ਆਖੇ ਸਾਡੀਆਂ ਬਨਾਈਆਂ ਖੂਬ ਜੰਡੀਆਂ ॥ ੨੬
॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕਿਨੇ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਪਾਪ ਭਾਰੀ ਲਗਿਯਾ ਹੈ
ਹਟੇਨਾ ਹਟਾਯਾ ਖੌਫ਼ ਨਹੀਂ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਦਾ । ਅੱਜ ਕੱਲ ਵਿਚ
ਦੇਨਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾਧਾੜਵੀਨੂੰ ਦੇਊਗਾਉਜਾੜ ਨਾਸ ਕਰੂ ਸਾਰੇ
ਘਰਾਂ ਦਾ ॥ ਚੋਰ ਯਾਰ ਠੱਗ ਨੂੰ ਨਾ ਖੌਫ਼ ਰਹਿਆ ਜੱਗ ਵਿਚ
ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੁੰਦਾ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਡਰਾਂਦਾ ॥ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਹਾਨ ਨੂੰ
ਵੈਰਾਨ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਹੋਏਹਾਂ ਹੈਰਾਨਮਾਨਗਿਯਾਨਾਰਾਨਰਾਂ
ਦਾ ॥ ੨੭ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਹਾਲ ਹਾਲ ਕੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇਸਪਰਦੇਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਨੇਰ ਸੰਸਾਰਵਿਚਭਾਰੀਸਾਰੇਮੱਚਿਆ ॥ ਅਗਲੇ ਪੁਰਾਣੇ

ਸਾਰੇ ਚੋਰ ਕਾਲਿਆਪਾਨੀਆਂਨੂੰ ਇਕ ਜੀਉਣਾਮੌੜ ਠੋੜ ਠੋੜ
 ਉਤੇ ਨੱਚਿਆ ॥ ਚਾਰ ਚੱਕ ਛੱਡਕੇ ਉਦਾਲੇ ਹੋਯਾਮਾਲਵੇਦੇ
 ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਰਾਬ ਭਾਰੀ ਰਚਿਆ ॥ ਲੁੱਟਖਾਧਾ ਦੇਸ਼
 ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹਕੰਗਾਲ ਬਾਕੀਨਹੀਂ
 ਕੋਈ ਛੱਡਿਆ ॥ ੨੮ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਤੰਗਕੀਤੇਮੌੜਨੇ
 ਬਨਾਏ ਚੌੜ ਘਰਬਾਰ ਬਨੀ ਹੈ ਲਚਾਰ ਕੇਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਠ
 ਚੱਲੀਏ ॥ ਅਕੇ ਅਜਕਲ ਵਿਚ ਮਾਰੂਘਰੀਂ ਬੈਠਿਆਂਨੂੰਨਹੀਂ
 ਪਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਕੋਈ ਮੱਲੀਏ ॥ ਬਾਜ਼ੇ ਕਹਿਣ ਜਾਲਦਾ
 ਧੰਦਾਲ ਭਾਰੀ ਕੋੜਮੇਂ ਦਾ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਦਬਲੇ ਕੀਕੂੰ ਘਰਾਂਵਿਚੋਂ
 ਹੱਲੀਏ ॥ ਬਾਜ਼ੇ ਕਹਿਣ ਮਾਰ ਦਈਏ ਜਾਨੋਂ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ
 ਜਿਥੇ ਹੱਥ ਲੱਗੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਟੱਲੀਏ ॥ ੨੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਬਹੁ ਫਰਯਾਦਾਂ ਗੁਜ਼ਰੀਆਂ ਰੱਧਤ ਹੋਈ ਤੰਗ ॥ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ
 ਦੇਖ ਲੋ ਮਾਰੋ ਮਰੋ ਨਸੀਗ ॥ ੩੦ ॥ ਨਾਮੀ ਖੱਟੇ ਬਾਣੀਆਂ
 ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਚੋਰ ॥ ਚੋਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਰੀਏ ਜਬਤਕਪੜੇਨਾ
 ਗੋਰ ॥ ੩੧ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕੀਤੀ ਛੁੱਤਾਂ ਪੁਕਾਰ ਸਰਕਾਰ
 ਮਨਜ਼ੂਰ ਭਈ ਲਈ ਲੁੱਟ ਖਲਕਤ ਜੋ ਮੌੜ ਨੇ ਤਮਾਮ ਹੀ ॥
 ਪਾਯਾ ਜੱਟ ਨੇ ਅੰਧੇਰਫੇਰ ਡਰੇ ਨਹੀਂ ਹਾਕਮਾਂਤੋਂ ਸ਼ੇਰਵਾਂਗੂੰਭੈ
 ਕਰੇ ਦੁਖਾਯਾ ਖਾਸਆਮਹੀ ॥ ਹੁਕਮਲਿਖਾਓਵਿਚ ਠਾਲਿਆਂ
 ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕੁਛ ਬੋਲਕੇ ਇਨਾਮ ਹੀ ॥
 ਪੱਟਦਿੱਤਾ ਜੱਟ ਨੇ ਜਹਾਨ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕਰੇ
 ਸਰਕਾਰ ਇੰਤਜ਼ਾਮਹੀ ॥ ੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਠਾਲੀਰਪਟਾਂਜਮ
 ਗਈਆਂ ਲਿਖੇ ਗਏਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ॥ ਲਏ ਬਰੰਟ ਸਿਪਾਹੀਆਂ

ਮੱਦਤ ਥਾਣੇਦਾਰ ॥ ੩੩ ॥ ਪੁਲਸ ਫਿਰੇ ਨਿਤ ਢੂੰਡਦੀ ਦੇਸ
 ਬਦੇਸਤਮਾਮ ॥ ਪਤਾਕਹੀਂ ਨਹੀਂ ਪਾਵਤੇ ਜੀਉ ਲੇਕਾ ਬਿਸਰਾਮ
 ॥ ੩੪ ॥ ਹਾਰ ਵਿਚਾਰੇ ਥਕ ਰਹੇ ਪਿਆਦੇ ਤੇ ਅਸਵਾਰ ॥
 ਦੇਸ ਬਦੇਸੀਂ ਫਿਰ ਰੇ ਢੂੰਡਨ ਥਾਣੇਦਾਰ ॥ ੩੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥
 ਕਈ ਸਾਧ ਬਨ ਗਏ ਸਿਪਾਹੀ ॥ ਸਿਖ ਰੂਪ ਕੋਈ ਸੁਥਰੇ
 ਸ਼ਾਹੀ ॥ 'ਦ ਫਰੇਬ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੀਨੇ ॥ ਧੌਖੇ ਬਹੁਤ ਪੁਲਸ ਕੇ
 ਦੀਨੇ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਥਾਣੇਦਾਰ ਜੋ ਏਕਨੂੰ ਲਾਯਾ ਕਿਨੇ
 ਸਰਾਗ ॥ ਪਾਛੇ ਹੂਯਾ ਖੋਜਕੇ ਫੜ ਘੋੜੇ ਕੀ ਵਾਗ ॥ ੩੭ ॥
 ਰਫਤਾਰਫਤਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਉਪਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ॥ ਜਹਾਂ ਬਰਾਜਤ
 ਮੌੜ ਥਾ ਘੇਰ ਲੀਆ ਘਰਬਾਰ ॥ ੩੮ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਲੀਨਾ
 ਪਾਇਘੇਰ ਫੇਰ ਸਾਰ ਜਨ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਗਾਓ ਥਾਣੇ
 ਦਾਰ ਹੈ ਪੁਕਾਰਦਾ ॥ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲਗਾਓ ਹੱਥ ਕੜੀ ਖੂਬ
 ਕਰੋ ਨਾ ਵਸਾਹ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਤੇ ਨਾਰਦਾ ॥ ਸੱਦ ਲੈ ਗਰਾਮ
 ਨੂੰ ਤਮਾਮ ਇਮਦਾਦ ਕਰੇਡਰੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਕੀ ਭਰੋਸਾ ਚੋਰਯਾਰ
 ਦਾ ॥ ਕੀਤਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਜੀਉਣਾ ਮੌੜ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਹਸਬ
 ਦਸਤੂਰ ਜੋ ਹੈ ਜਾਬਤਾ ਸਰਕਾਰਦਾ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੜੀ
 ਹਥ ਕੜੀ ਮੌੜ ਦੇ ਨਾਭੇ ਪਹੁੰਚੇ ਆਨ ॥ ਦੇਖਨ ਕਾਰਨ ਮੌੜ ਦੇ
 ਆਯਾ ਸਗਲ ਜਹਾਨ ॥ ੪੦ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ ਹੋਊ ਗੀ
 ਖਲਾਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਹੇ ਫਾਸੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਊ ਨਾਮੀ
 ਚੋਰ ਹੈ ॥ ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
 ਐਸਾ ਹੀ ਸੁਨਾਵੇ ਬਾਤ ਦੂਸਰੀ ਨਾ ਹੋਰ ਹੈ ॥ ਹੱਟਾਂ ਉਤੇ ਬਾਣੀਏਂ
 ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਮੌੜ ਦਾ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਮਹੱਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਫਾਰੀ

ਜ਼ੋਰ ਹੈ ॥ ਹਾਲ ਸਭ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ ਅੰਗੀ
 ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਹੈ ॥ ੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਗ
 ਬੇੜੀ ਹੱਥਹਥਕੜੀ ਗਲ ਵਿਚ ਤਬਕ ਜ਼ਿਜੀਰ ॥ ਗੱਡੀ ਪਾਯਾ
 ਧਾੜਵੀ ਕਰ ਖੁੰਨੀ ਤਸਵੀਰ ॥ ੪੨ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਨਾਭੇ
 ਜਦੋਂ ਆਯਾ ਸੁਣ ਪਾਯਾ ਲੋਕਾਂ ਸਾਰਿਆਂਨੇ ਰੰਨ ਮੁੰਡਾ ਉਠਕੇ
 ਮਹੱਲਿਆਂਤੋਂ ਧਾਯਾਹੈ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇਚੋਰਹੈਇਨਾਮੀ ਜੀਉਣਾ
 ਮੌੜ ਏਹ ਕੋਈਕਹੇ ਦੇਸ ਏਸ ਬੜਾ ਹੀ ਦੁਖਾਯਾਹੈ ॥ ਕੋਈਕਹੇ
 ਸੂਰਮਾਂ ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਘੁਮਰਹਿਆ ਕੋਈਕਹੇ ਆਵਾਗੋਨ ਕੈਦ
 ਵਿਚ ਆਯਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੀਜੈਸੀ ਬੁੱਧੀ ਲੋਗਆਖੇਂ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ
 ਈਸ਼ਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਇਹ ਨੇਮੀ ਜਗਤ ਮਾਯਾਹੈ ॥ ੪੩ ॥
 ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਾਜ਼ੇ ੨ ਆਖਦੇ ਵਿਚਾਰਾ ਐਵੇਂ ਆਨਫੰਦਾ ਮਰ
 ਜਾਉਇੱਕਵਾਰਭੋਰੇਵਿਚਸੁਟਿਆ ॥ ਬਾਜ਼ੇਬਾਜ਼ੇਆਖਣ ਜੋ ਕੈਦ
 ਬੁਰੀਰਾਜਿਆਂਦੀਸੁਕਜੂਤਵੀਤਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਜੋ ਨਖੁਟਿਆ ॥
 ਜੇਹਲਖਾਨਾ ਕੱਟਨਾ ਮਹਾਲਹੋਊਏਸਤਾਈਂ ਯਾਦ ਕਰੂਤਦੋਂ
 ਜਦੋਂ ਜੇਹਲ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁਟਿਆ ॥ ਜੱਗਦੀਬਲਾਇ ਟਲ ਜਾਇ
 ਭਗਵਾਨਸਿੰਘਾ ਏਸ ਪਾਪੀ ਚੋਰਨੇਜਹਾਨ ਸੁੰਨਾਂ ਲੁਟਿਆ ॥
 ੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੀਨਾ ਜੀਉਣਾ ਜੇਹਲ ਮੇਂ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਰੇ
 ਪੰਜ ਚਾਰ ॥ ਹਸਬ ਜਾਬਤੇ ਖੁੰਨੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਆ ਸਰਕਾਰ ॥
 ੪੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਥ ਕਰੀ ਜੋ ਗਾਰਦ ਜੰਗੀ ॥ ਪਹਿਰਾ
 ਲਾਓ ਤੇਗਹੋਨੰਗੀ ॥ ਨਹੀਂ ਵਸਾਹ ਕਰੇ ਤੁਮ ਜ਼ੋਰਰਾ ॥ ਦਾਰੋਗੇ
 ਕਾ ਹੁਕਮ ਮੁਕੱਰਰਾ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੇ
 ਸਾਥ ਜੋ ਕੀਨਾ ਪੇਸ਼ ਹਜ਼ੂਰ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਸਾਮੂਦੇ ਖੜਿਆ

ਵਾਂਗ ਮਜੂਰ ॥ ੪੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ ਸੀਸ
 ਨਿਵਾਯਾ ॥ ਬੜੇ ਅਦਬਸੇ ਸੀਸ ਝੁਕਾਯਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਹੂਆ
 ਪੇਸ਼ ॥ ਜਿਉਂ ਸਾਧੂ ਹੋਵੇ ਦਰਵੇਸ਼ ॥ ੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਦ-
 ਸ਼ਾਹੋਂ ਕਾ ਹੋਵਤਾ ਤੇਜ ਘਨਾ ਪਰਤਾਪ ॥ ਜੀਉਣਾ ਅੱਗੋਂ ਦੇਖਕੇ
 ਲਜਿਆ ਪਕੜੀਆਪ ॥ ੪੯ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਫਰਮਾਂ ਵਦੇ ਸੁਨਹੋ
 ਜੀਉਣਾ ਮੌੜ ॥ ਕੈਦੀ ਕੀਨਾ ਪੁਲਸਨੇ ਏਈ ਤੁਮਾਰੀ ਦੌੜ
 ॥ ੫੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਿਆ ਤੁਮਾਰੀ ਅਬ ਸੂਰਮਤਾਈ ॥ ਕੂਕਰ
 ਵਾਂਗ ਹਥਕੜੀ ਪਾਈ ॥ ਰੀਂ ਰੀਂ ਕਰਤ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਆਗੇ ॥
 ਰੋਹੀਆਂ ਅੰਦਰ ਫਿਰਨਾ ਭਾਗੇ ॥ ਦੁਖਦੇਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋ ਭਾਰੀ ॥
 ਵੈਰੀ ਕਰਨਾ ਆਦਮ ਨਾਰੀ ॥ ੫੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰਾ ਸੋ
 ਸਾਲਾਈਏ ਲੜੇ ਦੀਨ ਕੇ ਹੇਤ ॥ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕਟ ਮਰੇ
 ਕਬੀ ਨਾ ਹਾਰੇ ਖੇਤ ॥ ੫੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬੀ ਸਮਝ
 ਕੁਛ ਬਿਗੜਾ ਨਾਹੀਂ ॥ ਜਾਨ ਬੂਝ ਕਜੇਂ ਬਣਾਂਗੁ ਨਾਹੀਂ ॥ ਛੋਡ
 ਨਿਕਾਰਪਨਾ ਬਨ ਸੂਰ ॥ ਸਭ ਬਦਨਾਮੀ ਚਕਨਾ ਚੂਰ ॥ ੫੩ ॥
 ਜੇ ਤੁਮ ਸੂਰ ਬੀਰ ਨਰ ਹੋਤੇ ॥ ਇਸਹਾਲਤ ਪਰਨਹੀਂ ਖਲੋਤੇ
 ॥ ਗਰਦਨ ਹੋਇ ਬਲੰਦ ਉਚੇਰੀ ॥ ਮਾਨੋ ਨੇਕਨਸੀਹਤ ਮੇਰੀ ॥
 ੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰੀ ਨਸੀਹਤ
 ਨੇਕ ॥ ਚੁਭੀ ਨ ਜੀਉਣੇ ਮੌੜ ਕੇ ਕਿਸੀ ਤਰਫ ਸੇਏਕ ॥ ੫੫ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਕਿਆ ਏਹ ਤੁਮਾਰੀ ਕਰਤੂਤ ॥ ਪਕੜੀ
 ਫਿਰਤੇ ਹੈਂ ਜਮਦੂਤ ॥ ਹੈਧਿਰਕਾਰ ਤੇਰੀ ਜਿੰਦਗਾਨੀ ॥ ਕਰੇਂ
 ਆਸ ਹਰਵਕਤ ਬੇਗਾਨੀ ॥ ੫੬ ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਹੋਤੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ॥
 ਕਿਰਚ ਬਾਂਧ ਬਨਤੇ ਸਰਦਾਰ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂ ਕੋ ਦੇਤਾ ਕਾਮ ॥

ਬੀਚ ਜਗਤ ਕੇ ਰੋਸਨ ਨਾਮ ॥ ੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੀਉਣਾ
 ਅਰਜ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਸੁਣੇ ਭੂਪ ਨਰ ਈਸ ॥ ਸੋਊ ਮੁੜ ਪਰ
 ਬਰਤਨਾ ਕਰਮ ਲਿਖਿਆ ਜਗਦੀਸ ॥ ੫੮ ॥ ਚੰਪਈ ॥ ਮੈਂ
 ਸ਼ਰੀਬ ਕਿਆ ਕਰਨੇ ਜੋਗ । ਜੋਰ ਧਗਾਣੇ ਮਾਰਤ ਲੋਗ । ਲੂਟ
 ਪੂਟ ਕੋਊ ਲੇ ਜਾਤਾ । ਨਾਮ ਸਭੀ ਹਮਰਾ ਹੀ ਪਾਤਾ ॥ ੫੯ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਤਬ ਬੋਲਤੇ ਅਬ ਜੀਉਣੇ ਤੁਮ ਦੇਖ ॥
 ਅਬਨਹੀਂ ਦੇਤੇ ਭਾਗਣੇ ਆਗੇ ਤੁਮਰੇ ਲੇਖ ॥ ੬੦ ॥ ਚੰਪਈ
 ॥ ਲੇਜਾਓ ਤਕੜਾਈ ਰਾਖੇ । ਬਰਾ ਭਲਾ ਮੁਖਸੇ ਨਹੀਂ ਭਾਖੇ ॥
 ਅਬ ਯੇਹ ਬੰਧੂਆ ਬਨਾ ਬਿਚਾਰਾ । ਤੁਮ ਆਗੇ ਚਲਤਾ ਨਹੀਂ
 ਚਾਰਾ ॥ ੬੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲੇ ਆਏ ਤਬ ਸਤਰੀ ਹੁਕਮ
 ਦੀਆ ਸਰਕਾਰ । ਜੇਹਲਖਾਨੇ ਵਿਚ ਤਾੜਕੇ ਜੰਦਾ ਦੀਨਾਮਾਰ
 ॥ ੬੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਿਖਯਾ ਧੁਰ ਪਟਿਆਲਿਓਂ ਨਾਭੇ ਪੌਹਚਾ
 ਆਨ । ਜੀਉਣੇ ਮੌੜ ਕੇ ਭੇਜਦੇ ਕਰਕੇ ਖੂਬ ਚਾਲਾਨ ॥ ੬੩ ॥
 ਚੰਪਈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਕੈਦ ਪਟਿਆਲੇ ਪਾਊ । ਫਿਰ ਪਾਛੇ ਨਾਭੇ
 ਆ ਜਾਊ । ਡਾਕੇ ਹਮਰੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਰੇ । ਖੂਨ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਕਰ
 ਭਾਰੇ ॥ ੬੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਖੀ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਸੁਖੀ
 ਨਾ ਰਹਿਆ ਕੋਇ । ਜੀਉਣੇ ਮੌੜ ਕੇ ਭਾਗ ਜੋ ਆਗੇ ਹੋਇ ਸੁ
 ਹੋਇ ॥ ੬੫ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਕੀਤਾ ਨਾਭਿਓਂ ਚਲਾਨ ਸਾਰਾ
 ਜਾਨਦਾ ਜਹਾਨ ਪਟਿਆਲੇ ਪੁੰਨਾ ਆਨ ਢੋਡੀਂ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ ਕੱਟਕੇ
 ॥ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜਾ ਏਥੇ ਪਾਊ ਸਭ ਆਖਦੇ ਥੇ ਸਾਊ ਕਿਤੇ ਹੋਰ
 ਨਹੀਂ ਜਾਊ ਫੇਰ ਨਾਭੇ ਆਊ ਹਟਕੇ ॥ ਬੜੀ ਕੀਤੀ ਤਕੜਾਈ
 ਏੜੀ ਲੱਤੀਂ ਜੰਘੀਂ ਪਾਈ ਵਿਚ ਬੇਲ ਹੈ ਬੰਧਾਈ ਭੱਜ ਜਾਵੇ

ਨਹੀਂ ਕੱਟਕੇ ॥ ਜੇਹਲਖਾਨੇ ਵਿਚ ਪਾਯਾ ਜੀਵਾ ਕੁੰਡਾ ਖੂਬ
 ਲਾਯਾ ਪਹਿਰਾ ਉਪਰ ਲਗਾਯਾ ਭਲਾ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ ਅਟਕੇ ॥
 ੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਾ ਗਿਆ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਗਿਆ ਭਾਗ
 ਅਬ ਮੌਜ ॥ ਰੂਪ ਸਪਾਹੀ ਕਾ ਬਨਾ ਲੇ ਬੰਦੂਕ ਗਿਆ ਦੌੜਾ ॥
 ੬੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੇਖਬਰਾ ਪਟਿਆਲਿਓਂ ਧਾਇਆ ॥
 ਪਤਾ ਕਿਸੀ ਮਾਨਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ॥ ਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੀ ਨੇ
 ਔਰ ॥ ਜੀਉਣਾ ਭਾਗ ਗਿਆ ਕਿਸ ਠੌਰ ॥ ੬੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਜਬਚਜ਼ਿਆਦਿਨਆਨਕੇ ਖਬਰ ਭਈ ਸਚਕਾਰ ॥ ਜੀਉਣੇ
 ਮੌਜ ਕੀ ਭਾਲ ਕੇ ਚਾੜ੍ਹਦੀਏ ਅਸਵਾਰ ॥ ੬੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥
 ਸਿਵਲ ਪੁਲਸ ਸਭ ਕੀਨੀ ਦੌੜਾ ॥ ਭਾਗ ਗਿਆ ਅਬ ਜੀਉਣਾ
 ਮੌਜ ॥ ਮੇਹਸਰਜੀਦਨਸਭਸਰਦਾਰਾ ॥ ਗਏਢੂੰਢਨੇ ਥਾਣੇਦਾਰ
 ॥ ੭੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਲਵਨ ਜੰਗੀ ਭਾਲ ਕੇ ਚੜ੍ਹੀ
 ਨਗਾਰਾ ਮਾਰ ॥ ਜੋ ਤਮਾਮ ਸਭ ਰਜਮਣਾਂ ਬੇੜੇਏ ਅਸਵਾਰਾ ॥
 ੭੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਹੀਂ ਨਹੀਂ ਜੀਉਣੇ ਮੌਜ ਕੇ ਪਾਇਆ ॥
 ਬਹੁਤਫੌਜ ਨੇ ਜੋਰ ਲਗਾਇਆ ॥ ਬਾਰ ਚੁਫੇਚੇ ਚੁੰਡਾ ਸਾਢੇ ॥
 ਚੜ੍ਹਕ ਅੰਧ ਬਿਚਾਰੇ ਹਾਰੇ ॥ ੭੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਰ ਦੂਰ
 ਤਕ ਭਾਲਕੇ ਮੁੜੀ ਫੌਜ ਸਚਕਾਰ ॥ ਕਿਤੇ ਪਰੋਲੇ ਭਾਰਿਆ
 ਦੇਖਾ ਸਕਲ ਨਿਹਾਰ ॥ ੭੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗਾਮ ਗਾਮ ਮੇਂ
 ਪਤਾ ਨਾ ਕੋਈ ॥ ਭਾਗ ਗਿਆ ਕਿਸਵੇਲੇਕੋਈ ॥ ਦੇਖਾ ਨਹੀਂ
 ਆਦਮੀ ਨਾਰੀ ॥ ਏਹਸੋਲਕੀਖਲਕਤਸਾਰੀ ॥ ੭੪ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਦੇਸ ਮਾਲਵੇ ਮੇਂ ਵੜਾ ਜੀਉਣਾ ਮੌਜ ਜੋ ਭਾਗ ॥ ਪੁਲਸ
 ਪੱਛਮ ਨਾ ਰਮਾ ਉਤਰਦੱਖਲ ਲਾਗਾ ॥ ੭੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥

॥ ਕਿਸੀ ਰੋਜ਼ ਜਾ ਵੜੇ ਝਲੇਰੇ ॥ ਕਿਸੀ ਰੋਜ਼ ਬਾਈਏ ਕੇ
 ਨੇਰੇ ॥ ਕਬੀ ਕਬੀ ਸਾਬੋਂ ਕੇ ਮਾਹੀਂ ॥ ਔਰ ਦੇਸ ਮਧ ਜਾਤਾ
 ਨਾਹੀਂ ॥ ੭੬ ॥ ਕਬੀ ਕਬੀ ਬਾਂਗਰ ਕੇ ਧੋਰੇ ॥ ਕਬੀ ਫਿਰੇ
 ਸਚਸੇ ਕੀ ਓਰੇ ॥ ਨਹੀਂ ਅਰਾਮ ਪਾਵਤਾ ਜ਼ੋਰਾ ॥ ਧੀ
 ਤਰੀਕ ਹਮੇਸ਼ ਮੁਕੱਰਾ ॥ ੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋਚ ਕਰੀ ਦਿਲ
 ਮੋੜਨੇ ਠੀਕ ਬਨਾ ਅਬ ਚੋਰ ॥ ਲੂਟੋ ਮਾਰੋ ਜਗਤ ਕੋ ਜੇ ਤੋ
 ਤੁਮਰੋ ਜੋਰ ॥ ੭੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਤੁਮਕੋ ਜਿਸਨੇ ਜਬ
 ਪਕੜਾ ॥ ਬਾਂਧ ਕੈਦਕਰ ਡਾਰੇ ਭਕੜਾ ॥ ਅਬ ਮਤ ਜਾਨ ਬੂਝ
 ਕਰਹਾਂਸੀ ॥ ਉਮਰ ਕੈਦ ਯਾ ਦੇਵਨ ਫਾਂਸੀ ॥ ੭੯ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਅਪਨਾ ਮਰਨਾਜਾਨਕੋ ਲੂਟਮਚਾਈ ਦੇਸ ॥ ਆਵਨ ਖਬਰਾਂ
 ਲੱਗੀਆਂ ਡਾਕੇ ਪੈਨ ਹਮੇਸ਼ ॥ ੮੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕੋਊ
 ਕਹੇ ਧਾੜਵੀ ਫਿਰਦੇ ॥ ਬੀਚ ਝਲੇਰੇ ਇਰਦੇ ਗਿਰਦੇ ॥ ਚਾਰ
 ਓਰ ਮਧ ਲੂਟਮਚਾਈ ॥ ਵਕਤ ਬਵਕਤ ਨਾ ਜਾਤਾ ਕਾਈ ॥
 ੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੀਉਣਾ ਮੌੜ ਜਬ ਦੌੜਤਾ ਰਸਤਾ ਲੇਤਾ
 ਰੋਕ ॥ ਨਹੀਂ ਕਿਸੀਕੋ ਛੋਡਤਾ ਤੰਗ ਭਏ ਸਭ ਲੋਕ ॥ ੮੨ ॥
 ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਾਹੀਏ ਝਲੇਰੇ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਲਾਯਾ ਧਾੜਵੀ ਨੇ
 ਲੁੱਟਿਆ ਚੁਫੇਰੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਕੇ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ॥ ਰੰਡੀਆਂ ਦੀਆਂ
 ਡੰਡੀਆਂ ਤਮਾਮ ਲਈਆਂ ਘੂਰਘੂਰ ਛੱਡਿਆ ਨਾ ਮੂਲ ਕਿਸੇ
 ਜਾਤ ਤੇ ਕੁਜਾਤ ਨੂੰ ॥ ਮੁਲਕ ਤਮਾਮ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਹੋਈ ਖਾਸ
 ਆਮ ਜੀਉਣਮੌੜ ਲੂਟਦਾਹੀ ਦਿਨ ਅਤੇਰਾਤ ਨੂੰ ॥ ਫੌਜ ਨਾਲ
 ਖੇਡਦਾ ਹਮੇਸ਼ ਭਯਾਨਸਿੰਘਾ ਜਾਨਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਫੜੇਨਾ
 ਅਜਾਤ ਨੂੰ ॥ ੮੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੰਜ ਸਤ ਰਲਕੇ ਧਾੜਵੀ

ਚਾਦਰ ਦੇਨਵਛਾਇ । ਜੋਕੁਛ ਤੁਮਰੇਪਾਸਹੈ ਏਥੇਦੇਹੋਪਾਇ ॥
 ੮੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੱਢ ਬੰਦੂਕ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ
 । ਸਾਰਾ ਜੇਵਰ ਲਾਹਿਕੇ ਅੱਗੇ ਧਰਨ ਜੁਵਾਨ ॥ ੮੫ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਰੋਜ਼ ਧਾੜਵੀ ਲੁਟ ਲੁਟ ਖਾਵੇ ॥ ਨਾ ਕੋਈ ਆਗੇ
 ਹਾਥ ਉਠਾਵੇ ॥ ਰੱਯਤ ਬਨੀ ਤਮਾਮਲੁਕਾਈ ॥ ਦੇਸਮਾਲਵੇ
 ਬੀਚ ਦੁਹਾਈ ॥ ੮੬ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਚਾਰ ਚੱਕ ਹੂਆ ਥਰ
 ਥੱਲਾ । ਜੀਉਣਾਮੌੜਲੂਟਤਹੈਕੱਲਾ ॥ ਨਹੀਂ ਕਿਸੀ ਅਫ਼ਸਰ
 ਸੇ ਡਰਤਾ । ਖੌਫ਼ ਖੁਦਾਈ ਨਾ ਕੁਛ ਕਰਤਾ ॥ ੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਸੁੰਨਾਂ ਮੁਲਕਤਕਾਲੀਆ ਲੂਟ ਮਚਾਈਆਨ । ਦਾਰੂ ਮਾਸ
 ਉਡਾਵਤੇ ਉਮਦਾ ਪੀਵਨ ਖਾਨ ॥ ੮੮ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਲੂਟ
 ਹੈ ਮਚਾਈਕਾਈਬੋਲਦਾ ਨਾਭਾਈਅੱਗੋਂ ਸਗੋਂਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਹੈ
 ਮਾਲ ਜੋ ਫੜਾਉਂਦੇ । ਦਾਦ ਫਰਯਾਦ ਨਾ ਸੁਨਾਵੇਂ ਅੱਗੇ
 ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਚੁਪ ਹੀ ਚੁਪਾਤੇ ਉਠ ਘਰਾਂ ਵਲ ਆਉਂਦੇ ॥
 ਪੁੱਛਨ ਗਵਾਂਡੀ ਜੋ ਸ਼ਿਤਾਬੀ ਮੁੜ ਆਏ ਤੁਸੀ ਚੁਪਚਾਂਦ ਬੈਠੇ
 ਮੁਖੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਬਤਾਉਂਦੇ । ਪੈਗਿਆ ਅੰਧੇਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘਾ
 ਜੱਗ ਵਿਚ ਹਾਕਮਾਂ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ॥ ੮੯ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੋਈ ਬੰਦ ਸੌਦਾਗਰੀ ਰਾਹੀ ਤੁਰਨ ਨਾ ਰਾਹ ।
 ਦੌਲਤ ਮਾਲ ਅਰ ਜਾਨ ਕਾਕੋਊ ਨਾ ਕਰਤਬਿਸਾਹ ॥ ੯੦ ॥
 ਚੋਪਈ ॥ ਬੰਦ ਬਰਾਤ ਗਾਮ ਸੇ ਹੋਈ । ਪੰਧ ਨਾ ਪਰਤ
 ਅਕੇਲਾ ਕੋਈ ॥ ਐਸੀ ਲੁਟਮਚੀ ਅਬਭਾਰੀ ॥ ਖਲਕਤ ਕਾਂਪ
 ਉਡੀ ਕੁਲ ਸਾਰੀ ॥ ੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਨੀਆਂ ਸਗਲ
 ਪੁਕਾਰਤੀ ਕਿਆਅਬਹੋਉਹਾਲ ॥ ਜੀਉਣੇਮੌੜਦੇ ਜੀਉਂਦਿਆਂ

ਕਹਾਰਹੁ ਧਨ ਮਾਲ ॥ ੯੨ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ
 ਬਿਆਨ ਕਰੇਂ ਮਰਦ ਨਾਰਜੇਵਰ ਸੰਭਾਲੋ ਏਥੇ ਜੀਉਣਾ ਮੌੜ
 ਫਿਰਦਾ ਹੈ ॥ ਲੁੱਟਹੈ ਮਚਾਈ ਲੋਕ ਰੋਕਦਾ ਨਾ ਕਾਈ ਭਾਈ
 ਧਾਈ ਕਰੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਲੁੱਟ ਖਾਧਾ ਗਿਰਦਾ ਹੈ ॥ ਬਾਜੇ ਬਾਜੇ
 ਆਖਦੇ ਨਾ ਮੌਤ ਪਾਪੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਯਾ ਨਹੀਂ ਮੂਲ ਏਹ
 ਪੁਰਾਣਾ ਪਾਪੀ ਚਿਰਦਾ ਹੈ ॥ ਉਠ ਉੱਤੇ ਲੁਟ ਲੁਟ ਖਾਧਾ
 ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਮਰਨ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰੇ ਖੋਫ਼ ਰੱਖਦਾ ਨਾ ਸਿਰਦਾ
 ਹੈ ॥ ੯੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੀਉਣਾ ਜੀਉਣਾ ਹੋ ਰਹੀ ਦੇਸ ਬਦੇਸ
 ਤਮਾਮ ॥ ਖੋਫ਼ ਭਯਾ ਨਰ ਨਾਰ ਕੋ ਜ਼ਿਕਰ ਭਯਾ ਕੁਲ ਆਮ
 ॥ ੯੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪੰਜ ਚਾਰ ਰਖਦਾ ਅਸਵਾਰ । ਪੰਜੇ
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਆਮਦਕਾਰ ॥ ਰਾਤ ਦਿਨ ਕੋ ਏਕ ਬਨਾਯਾ ॥ ਜਹਾਂ
 ਦੇਖਾ ਲੂਟਾ ਅਰ ਖਾਧਾ ॥ ੯੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੈਨ ਨਾ ਪੜਤੀ
 ਜਗਤ ਕੋਨੀਂਦ ਨਾ ਪੜਤੀ ਨੈਨ ॥ ਸਿਆਪੇ ਹੁੰਦੇ ਮੌੜ ਦੇ ਘਰ
 ਘਰ ਪਾਂਦੇ ਵੈਨ ॥ ੯੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਾਰ ਚੱਕ ਪਿੱਟੇ ਅਰ
 ਰੋਵੇ ॥ ਔਰਬਾਤ ਕੁਛ ਮੂਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥ ਕਹੀਂ ਨਹੀਂ ਫਰਯਾਦ
 ਸੁਨਾਵੇ ॥ ਹਾਕਮ ਠਾਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇ ॥ ੯੭ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰੇ ਜਗਤ ਈਸ ਕਾ ਬੈਠੇ ਬੂਹੇ ਜਾਇ ॥ ਜੇ ਜਗ
 ਰਹੀਏ ਜੀਵਤੇ ਹੋਰਜੇਵਰ ਬਨ ਜਾਇ ॥ ੯੮ ॥ ਜੀਉਣੇ ਕੋ
 ਕਯਾ ਦੋਸਹੈ ਮਾੜੇ ਹਮਰੇਭਾਗ ॥ ਕਿਸਮਤ ਅਪਨੀ ਬਰਤਨੀ
 ਕਿਆ ਔਰਨ ਕੋ ਲਾਗ ॥ ੯੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੀਉਣੇਦੀ ਅੱਜ
 ਰਾਜਦੁਹਾਈ ॥ ਏਸ ਦੇਸ ਰੋਕਤ ਨਹੀਂ ਕਾਈ । ਆਦਮਨਾਰੀ
 ਹਾਰ ਸਭਭਾਗੇ ॥ ਜੀਉਣੇ ਮੌੜ ਨਾ ਪਾਛੇ ਲਾਗੇ ॥ ੧੦੦ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੋਊ ਨਾ ਮੁਖ ਸੇ ਬੋਲਤਾ ਕੋਊ ਨ ਕਰਤਾ ਗੱਲ ॥
 ਹੂਆ ਜਗਤਕਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੀਉਦਾ ਮੌੜ ਅਜਕੱਲ ॥ ੧੦੧ ॥
 ਅਬ ਕੁਛ ਸੁਨੋ ਪਿਆਰਿਓ ਕਿਸਨੇ ਕਾ ਅਹਿਵਾਲ ॥ ਸਭਕੁਛ
 ਕਰਾਂ ਬਿਆਨ ਅਬ ਜੋ ਗੁਜ਼ਰੀ ਉਸ ਨਾਲ ॥ ੧੦੨ ॥

੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਾਈ ਜੀਉਦੇ
 ਮੌੜਦਾ ਕਿਸਨਸਿੰਘਨਰਸ਼ੇਰ ॥ ਬਡਾਬਹਾਦਰ ਸੂਰਮਾ ਦਿਲ
 ਸੇ ਅਧਿਕ ਦਲੇਰ ॥ ੧੦੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬੜੇ ਦਲੇਰ
 ਸ਼ੇਰ ਨਰ ਕਿਸਨਾ ॥ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਕੀ ਅਤਸੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ॥
 ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਪੇਸ਼ਾ ਥਾ ਚੋਰੀ ॥ ਬਹੁਤ ਜਗਤ ਸੰਗ ਕਰਤਾ ਜੋਰੀ
 ॥ ੧੦੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਖਾਸਕੀ ਅਹਿਮਦ
 ਡੋਗਰਜਾਨ ॥ ਰਿਹਾਉ ਡਸਕੇ ਕੇਵਿਖੇ ਰਹਿਤਾ ਸਦਾ ਮਕਾਨ ॥
 ੧੦੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਹਿਮਦ ਡੋਗਰ ਡਸਕੇ ਵਾਲਾ ॥ ਸ਼ੇਰ
 ਦਲੇਰ ਰਹੇ ਮਤਵਾਲਾ ॥ ਨਹੀਂ ਕਿਸੀ ਹਾਕਮ ਸੇ ਡਰਤਾ ॥
 ਚੋਰ ਯਾਰ ਕੀ ਮੱਦਤ ਕਰਤਾ ॥ ੧੦੬ ॥ ਜੋ ਕੋਈ
 ਧਾੜਾ ਮਾਰਲਿਆਵੇ ॥ ਅਹਿਮਦ ਡੋਗਰ ਪਾਸ ਲੇ ਜਾਵੇ ॥ ਸਭ
 ਚੋਰੋਂ ਕਾ ਸਾਂਭੇ ਮਾਲ ॥ ਰਹੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੋਰਾਂ ਨਾਲ ॥ ੧੦੭ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਸਨੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰਸੀ ਰਾਤ ਦਿਨਾਂ ਕਾ ਮੇਲ ॥
 ਪਲਕ ਵਛੋੜਾ ਨਾ ਸਹੇ ਰਹੇ ਠੇਲ ਅਰ ਪੇਲ ॥ ੧੦੮ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਕਿਸਨਾ ਕੁਛ ਲੂਟੇ ਮਾਲ ॥ ਅਹਿਮਦ ਕੇ ਦੇਤਾ
 ਸੰਭਾਲ ॥ ਦੌਲਤ ਬਹੁਤ ਜਮਾਂ ਜਬ ਹੋਈ ॥ ਬਾਤਸਹੀ ਜਾਨਤ
 ਸਭਕੋਈ ॥ ੧੦੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਹਿਮਦ ਕੇ ਮਨ ਉਖ-